

ĆWICZENIE 18

GEOGRAFIA

SKĄD SIĘ BIORĄ NIERÓWNOŚCI?

Dzięki ćwiczeniu uczniowie i uczennice poznają czynniki, które sprzyjały i sprzyjają powstawaniu nierówności społecznych w Indiach. Pomoże im też ono wyciągnąć ogólne wnioski na temat nierówności społecznych na świecie.

S-106
CZĘŚĆ OPISOWA

Przedmiot: Geografia

Realizowany zapis podstawy programowej:

10. Wybrane regiony świata. Relacje: człowiek – przyroda – gospodarka.

10.6. Uczeń opisuje kontrasty społeczne i gospodarcze w Indiach; wyjaśnia przyczyny gwałtownego rozwoju nowoczesnych technologii.

Cele ćwiczenia:

Uczeń:

- ➔ definiuje, czym są nierówności społeczne;
- ➔ opisuje przyczyny nierówności społecznych w dzisiejszych Indiach.

Przed powieleniem kart pracy dla uczniów odetnij wyjaśnienia, by uczniowie widzieli kolumny „stwierdzenia” i „prawda/fałsz”.

Instrukcja dla nauczyciela:

1. Zapytaj uczniów i uczennice, z czym kojarzy im się pojęcie „nierówności społeczne”. Ich odpowiedzi zapisz w postaci mapy skojarzeń.

Nierówność społeczna pokazuje dysproporcje w zamożności i dostępie do przywilejów, takich jak ochrona zdrowia, edukacja, udział w podejmowaniu decyzji. Nierówności społeczne można zmierzyć.

Zadbaj o to, by klasa zauważyła, że zjawisko to oznacza nie tylko różnice w zarobkach, ale również w dostępie do takich dóbr jak edukacja, opieka zdrowotna czy kultura. Zapowiedz, że przyjrzyście się nierównościom na przykładzie Indii.

2. Podziel uczniów na pary. Każdej parze wręcz kartę pracy. Poproś, by uczniowie zapoznali się ze stwierdzeniami na karcie.
3. Zwróć uwagę uczniów i uczennic na symbole P i F obok każdego stwierdzenia. Wyjaśnij, że P oznacza, że twierdzenie jest prawdziwe, a F – że fałszywe. Poproś pary o krótką dyskusję na temat każdego stwierdzenia, zaznaczenie właściwej ich zdaniem odpowiedzi i uzasadnienie wyboru.
4. Jeśli masz więcej czasu, możesz użyć metody kuli śnieżnej: łączyć pary w grupy 4- i 8-osobowe, za każdym razem powtarzając procedurę. Jeśli nie dysponujesz czasem, poproś konkretne pary o odczytanie kolejnych odpowiedzi.
5. Podsumuj pracę uczniów i uczennic, używając materiału dla nauczyciela lub poproś ich o samodzielne podsumowanie. W podsumowaniu podkreśl raz jeszcze główne przyczyny występowania nierówności społecznych (zapisane w stwierdzeniach z karty pracy).
6. Właściwe odpowiedzi znajdują się w karcie na końcu ćwiczenia

Stwierdzenie		Wyjaśnienie	
1 Nierówności społeczne są w każdym społeczeństwie.	P/F		P
2 Podział na kasty jest jedyną przyczyną nierówności społecznych we współczesnych Indiach.	P/F	Podział ten wywodzi się z hinduizmu. Od czasów starożytnych był to sposób usankcjonowania zróżnicowania ról społecznych i zawodów w społeczeństwie. System ten, choć jest głęboko zakorzeniony w kulturze Indii, nie jest jedyną przyczyną nierówności.	F
3 Osoby pochodzące z zamożnych indyjskich rodzin mają większe szanse na dostęp do edukacji, sukces i powiększenie majątku.	P/F	Grupy społeczne, które w ciągu wieków były w uprzywilejowanej pozycji, były zamożne, posiadały ziemię, pieniądze i dostęp do edukacji, mają wystarczający potencjał, by poszerzać swój kapitał i zapewnić lepsze życie kolejnym pokoleniom.	P
5 Liberalizacja gospodarki sprawia, że państwo staje się mniej zaangażowane w ochronę rynku pracy i często ogranicza sferę usług socjalnych (np. spadają nakłady na edukację lub/i zdrowie)	P/F	Zmniejszenie przychodów państwa z podatków, zarówno od obywateli, jak i od zagranicznych inwestorów, oznacza konieczność ograniczenia wydatków socjalnych, w tym na edukację i ochronę zdrowia.	P
6 Zmniejszenie nakładów państwa na edukację i zdrowie publiczne często oznacza pogorszenie sytuacji najuboższych obywateli.	P/F	Zmniejszenie nakładów państwa na edukację, zdrowie publiczne i zasiłki dla potrzebujących często odbija się w największym stopniu na osobach najbiedniejszych. Szkoły, usługi medyczne stają się odpłatne i brakuje mieszkań socjalnych.	P
7 Zagraniczne firmy (z branży informatycznej, telefoniczne centra obsługi klienta itp.) inwestują tylko w bogatych regionach Indii, z rozwiniętą infrastrukturą, i zatrudniają tylko najlepiej wykształcone osoby.	P/F	Dynamiczny rozwój sektora usług informatycznych i komunikacyjnych (np. telefonicznych centrów obsługi klienta firm amerykańskich lub brytyjskich) powoduje zatrudnianie najlepiej wykształconych pracowników (pochodzących z rodzin, które mogły pokryć koszty drogiej edukacji na poziomie wyższym). Firmy są zainteresowane zyskiem, a nie wsparciem rozwoju kraju, w którym działają.	P
8 Z zagranicznych inwestycji w usługi w Indiach w pierwszej kolejności i w największym stopniu korzystają osoby najlepiej sytuowane.	P/F	Osoby dobrze sytuowane mogą się swobodnie przemieszczać, mają kontakty, znają dobrze języki obce. Wysokość zarobków osób zatrudnionych przez dynamicznie rozwijające się zagraniczne firmy wielokrotnie przekracza zarobki przeciętnych ludzi. Bogaci obywatele więcej konsumują, mają dostęp do większości dóbr i usług.	P
9 Otwarcie rynku indyjskiego na tanie towary z importu może spowodować likwidację części lokalnych miejsc pracy.	P/F	Otwarcie rynku indyjskiego na tanie towary z importu może spowodować zanik lokalnych miejsc pracy (np. zakładów rzemieślniczych). Miejscowi wytwórcy stają się mniej konkurencyjni ze względu na niskie ceny produktów z importu. Tracąc pracę, tracą źródło dochodów potrzebnych do życia.	P
10 Nierówności społeczne na świecie są coraz większe.	P/F	Na całym świecie nierówności społeczne rosną, również w krajach globalnej Północy. Podobna sytuacja ma miejsce w Polsce, gdzie, mimo braku systemu kastowego, wskaźnik nierówności społecznych rośnie. W 2010 r. średnie krajowe wynagrodzenie wynosiło 3101,74 zł brutto, podczas gdy średnie wynagrodzenie kadry zarządzającej w firmach to 25 576 zł.	P

